

מידעון רבעון II - 2026

אגף מדע חברתי

הקדמה

המידעון נעשה על ידי האגף למדע חברתי ברשות הטבע והגנים.

המידעון מכיל כתבות עיתונאיות מרחבי ישראל והעולם שקשורות בנושאי עבודת חטיבת תקשורת, קהל וקהילה ברשות וכן מחקרים חברתיים שנעשים בארץ ובעולם ואצלנו באגף שרלוונטיים לעבודת רשות הטבע והגנים.

מטרת המידעון היא להעשיר את הידע של אנשי/נשות הרשות ולשמש כהשראה ליוזמות.

אנו מאחלים לכולכם ולכולכן קיץ נעים ושקט.

תוכן עניינים

◆ ארצות הברית: 4-7

◆ שאר העולם : 8-14

◆ ישראל: 15-17

◆ מחקרים רלוונטיים: 18-20

◆ טעימה מהמחקר שלנו: 21-27

Big Prairie in Glacier National Park
NPS/David Restivo

ארצות הברית

Judge orders restoration of national park plaques removed under Trump directive// The Guardian

13/06/2026

Written by Uwa Ede-Osifo

Judge orders restoration of national park plaques removed under Trump directive

Officials given 21 days to comply with order after Angel Kelley condemns administration for 'telling half-truths'

בית משפט מחוזי בארצות הברית הורה לממשל טראמפ להשיב את כל השלטים והמידע ההיסטורי והמדעי שהוסרו מאתרי מורשת ופארקים לאומיים.

זאת בתגובה להנחיות הממשל להסיר שלטים ותכנים בפארקים המציגים את ההיסטוריה האמריקאית באור שלילי.

השופטת טענה כי הממשל מספר חצאי אמיתות במסווה של קידום כבוד אמריקאי.

קישור לכתבה

As crowds build at Yosemite, visitors worry the high season will be a disaster

// Los Angeles times

18/05/2026

Written by Jack Dolan

As crowds build at Yosemite, visitors worry the high season will be a disaster

חודשים ספורים לאחר ביטול מערכת ההזמנות המוקדמות בפארק הלאומי יוסמיטי, **נרשמה עלייה של כ-100 אלף מבקרים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.**

מבקרים דיווחו על חניונים מלאים כבר בשעות הבוקר, עומסים כבדים בשבילים, תורים ארוכים לשאטלים וקושי למצוא מקומות חניה.

ארגוני שימור מזהירים כי עם תחילת עונת השיא העומסים עלולים להחריף, זאת על רקע קיצוצים בכוח האדם ובתקציב שירות הפארקים הלאומיים.

קישור לכתבה

Trump administration relaxing hunting restrictions in US parks and refuges

// The Guardian

09/05/2026

Trump administration relaxing hunting restrictions in US parks and refuges

After January order from US department of the interior, managers across 55 sites have lifted prohibitions

ממשל טראמפ הנחה את להסיר מגבלות שונות על ציד ודיג בפארקים לאומיים ובשטחים פתוחים.

עד לרגע פרסום הכתבה חלו שינויים והקלות ב-55 אתרים בניהול שירות הפארקים הלאומיים.

בחלק מהפארקים יותר ציד בסמוך לשבילים ולאזורי ביקור, ובאחד האתרים אף יתאפשר ניקוי של בעלי חיים שניצודו בשירותים הציבוריים של הפארק.

המהלך מעורר ביקורת בקרב גורמי שימור ומנהלי פארקים לשעבר, החוששים מפגיעה בערכי טבע, בבטיחות המבקרים ובחווית הביקור באתרים.

קישור לכתבה

Photo by [UPASANA SAIGAL](#) on [Unsplash](#)

שאר העולם

No selfies, no phones: Why wildlife destinations are starting to say 'no' to tourists // BBC

23/04/2026

Written by Laura Hall

No selfies, no phones: Why wildlife destinations are starting to say 'no' to tourists

23 April 2026

Laura Hall

Share Save Add as preferred on Google

ביהמ"ש העליון בהודו לאסור על שימוש בטלפונים ניידים בשמורות נמרים נבחרות, בטענה שההתנהגות שתיירים מפגינים בעת השימוש בהם, מסוכנים לבני אדם ולחיות בר.

במקביל נאסרו סיורי לילה, הוגבלו שעות הפעילות, והוטלו מגבלות על פיתוח באזורים הסמוכים לשמורות לצד עידוד יוזמות לתיירות בת-קיימא.

השימוש בטלפונים גרם לשיתוף מיקומי חיות ואזורי מחיה ברשתות חברתיות, להתקהלות סביב החיות ולהתקרבות מסוכנת של מבקרים לצורך צילום.

הכתבה מצביעה על מגמה רחבה יותר של בחינה מחדש של תיירות הספארי, תוך מתן עדיפות לשמירה על חיות הבר לצד הצורך בתיאום הציפיות של חוויית הביקור.

קישור לכתבה

Nature trust's virtual tours bring protected areas into homes // CBC

24/05/2026

Written by Ethan Hunt

Nature trust's virtual tours bring protected areas into homes

'Nobody should be excluded from having a relationship with nature'

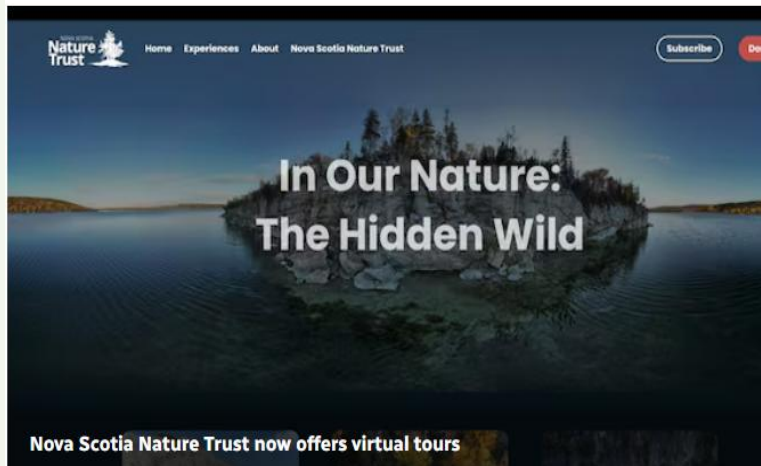

Ethan Hunt · CBC News · Posted: May 24, 2026 5:00 AM EDT | Last Updated: May 24

Listen to this article ⓘ

Estimated 3 minutes

קרן הטבע של נובה סקוטיה (קנדה) השיקה סיורים וירטואליים בשטחים מוגנים במטרה להנגיש את חוויית הטבע לאוכלוסיות שאינן יכולות להגיע לשטח.

הסיורים משלבים צילומי 360°, סרטונים והסברים על ערכי טבע ונוף, ומאפשרים חשיפה גם לאתרים רגישים ומסוכנים שאינם נגישים לציבור הרחב.

[קישור לכתבה](#) | [קישור לאתר הסיורים](#)

Nepal plans park for 'problem' tigers as attacks raise concerns // Mongabay

24/04/2026

Written by Abhaya Raj Joshi and Mukesh Pokhrel

Nepal plans park for 'problem' tigers as attacks raise concerns

Abhaya Raj Joshi, Mukesh Pokhrel

24 Apr 2026 Asia

Comments

Share ar

בנפאל מתנהל דיון סביב התמודדות עם העלייה בתקיפות בני אדם ע"י נמרים.

פתרון מרכזי שבוחנת הממשלה הוא הקמת פארק ייעודי לנמרים "בעייתיים" שהיו מעורבים בתקיפות בני אדם. הפארק אמור לספק לנמרים סביבה טבעית למחצה מגודרת, כחלופה להחזקתם במרכזי שיקום ובכלובים.

הפארק מיועד להיות מוקד תיירותי שיאפשר למטיילים הזדמנות לצפות בנמרים, וההכנסות ממנו צפויות לממן את אחזקתו ואת הטיפול בנמרים.

היוזמה מעוררת מחלוקת בקרב חוקרים ואנשי שימור, המעלים שאלות אתיות, כלכליות וניהוליות בנוגע ליעילותה ולתרומתה לשימור ארוך טווח.

קישור לכתבה

Inside the 'darecation': Why travellers are choosing holidays that hurt // BBC

05/06/2026

Written by Laura Hall

הכתבה סוקרת אחר מגמה תיירותית חדשה: Dareactions (חופשות העזה) – חופשות המבוססות על אתגרים פיזיים קיצוניים.

בין האתגרים המבוקשים כיום ניתן למצוא אולטרה-מרתונים ומרתונים בתנאים קיצוניים, טיפוס הרים וטרקים ארוכים. בניהם מרתון ממחנה הבסיס של האוורסט, מרתון חולות במדבר סהרה והמרתון הגבוה בעולם שנערך על הר געש בצ'ילה.

חברת ביטוח אתגרי והרשת החברתית Pinterest מדווחות על עליות חדות בביקוש ובחיפושים אחר תיירות הרפתקאות, בייחוד בקרב בני דור ה-Z והמילניום.

[קישור לכתבה](#)

The sites fighting to be removed from the Unesco World Heritage List // BBC

12/06/2026

Written by Bailey Berg

מספר קהילות בעולם קוראות להסיר את עצמן כאתר מורשת עולמי של אונסק"ו, בטענה כי ההכרה הביאה לגידול בתיירות ולפגיעה באיכות החיים של התושבים המקומיים.

בכתבה מסופר על תופעה המכונה **Museumification** - מצב שבו קהילות חיות הופכות בהדרגה לאתרי ביקור המותאמים לצורכי תיירים יותר מאשר לצורכי התושבים.

במקביל, אונסק"ו מכירה כיום בצורך בניהול מבקרים ובתכנון תיירותי כחלק בלתי נפרד מניהול ושימור אתרי מורשת. הכתבה מדגישה כי שימור אתר אינו בהכרח שקול לשימור הקהילה החיה בו, וכי האתגר המרכזי הוא מציאת איזון בין הגנה על ערכי מורשת וטבע לבין צרכי התושבים המקומיים.

קישור לכתבה

Finnish Lapland promotes summer tourism with 20,000 euro gold bar treasure hunt // Travel Tomorrow

11/06/2026

Finnish Lapland promotes summer tourism with €20,000 gold bar treasure hunt

יעד התיירות לוי (Levi) בלפלנד הפינית השיק בקיץ 2026 משחק חיפוש אוצר שבמסגרתו הוחבא מטיל זהב בשווי 20,000 אירו ברחבי האזור. היוזמה נועדה לקדם את תיירות הקיץ בלפלנד, המזוהה בעיקר כיעד חורפי.

במהלך הקיץ מתפרסמים רמזים המובילים למיקום האוצר, במטרה לעודד מבקרים לגלות את נופי הקיץ הארקטי, שבילי הטיול והאטרקציות המקומיות. המארגנים מדגישים כי החיפוש מתבצע ללא פגיעה בשטח ובדגש על התנהגות אחראית בטבע.

קישור לכתבה

אוסף מיתר, האוסף הלאומי לתצלומים על שם משפחת פריצקר, הספרייה הלאומית.
Meitar Collection, The Pritzker Family National Photography Collection, The National Library of Israel

ישראל

מהי תסמונת מצדה ואולי הגיע הזמן להיפטר ממנה? // הארץ

20/04/2026
נכתב ע"י משה גלעד

הכתבה בוחנת את סיפור מצדה ואת מקומו בתודעה הישראלית. במרכז עומד המושג "תסמונת מצדה" – מצב פסיכולוגי חברתי שבו מדינה חשה מאוימת ומבודדת מפני סביבה עוינת. הכתבה מציגה כיצד נבנה סביב ההר סיפור גבורה לאומי, המתרחק לעיתים מהתיעוד ההיסטורי והארכיאולוגי הקיים.

הטענות והממצאים שהועלו בכתבה עסקו באופיים של המורדים, במשך המצור ובמניעיו, וכן במשמעות ההתאבדות בעת העתיקה לעומת תפיסתה כיום.

נועה גורדון, מנהלת מרחב מצדה ברט"ג: "יש המון אפשרויות איך להעביר את המסר ואני לא מכתובה את משמעות הסיפור. אני רק רוצה שיספרו אותו"

קישור לכתבה - לקבלת גישה מלאה לכתבה למי שלא מנוי לעיתון, אנא פנו לנועה רייזנר.

כדי להתמודד עם עומס המטיילים והררי האשפה, בצפון רוצים גוף ניהול חדש למקורות הירדן // הארץ

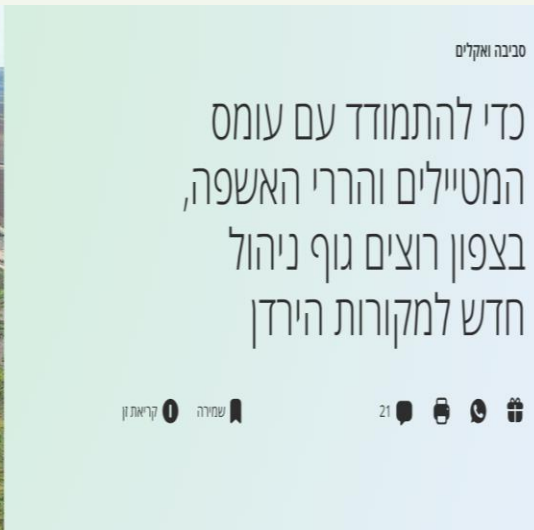
29/06/2026
נכתב ע"י צפריר רינת

רשות ניקוז ונחלים כינרת מקדמת הקמת גוף ייעודי שינהל את אזור מקורות הירדן, בעקבות עומסי המבקרים, הצטברות הפסולת והיעדר גורם אחיד בעל סמכות לניהול, תחזוקה ואכיפה בכלל השטח לאורך הירדן.

הגוף החדש, אם יאושר בחקיקה ויתוקצב, ירכז את האחריות לניקיון, פיקוח, תחזוקה, הסדרת תנועה וחניונים, שיקום אקולוגי וטיפול במינים פולשים.

המהלך נועד להתמודד עם הגידול הצפוי במספר המטיילים בעקבות פיתוח אזור תעלות הירדן, ומבוסס על מודל הניהול של איגוד ערים כינרת, האחראי כיום על חופי האגם.

קישור לכתבה - לקבלת גישה מלאה לכתבה למי שלא מנוי לעיתון, אנא פנו לנועה רייזנר.

Visitors drive along Trailridge Road in Rocky Mountain National Park
NPS/M.Reed

מחקרים רלוונטים

Reasons to Protect Nature: A Qualitative Exploration of Australians' Avoidance/ Approach Motivations and Emotions // Environment and behavior

Written by Lyndal Kilgannon, Anna Klas, Olivia Jones, and Kate A. Barford
2026

המאמר מציג מחקר הבוחן את המניעים והרגשות של תושבי אוסטרליה בנוגע לשמירה על הטבע. החוקרים טוענים כי הבנת היחס והקשר של אנשים לטבע חיונית לעידוד נקיטת פעולה מעשית למניעת משבר האקלים.

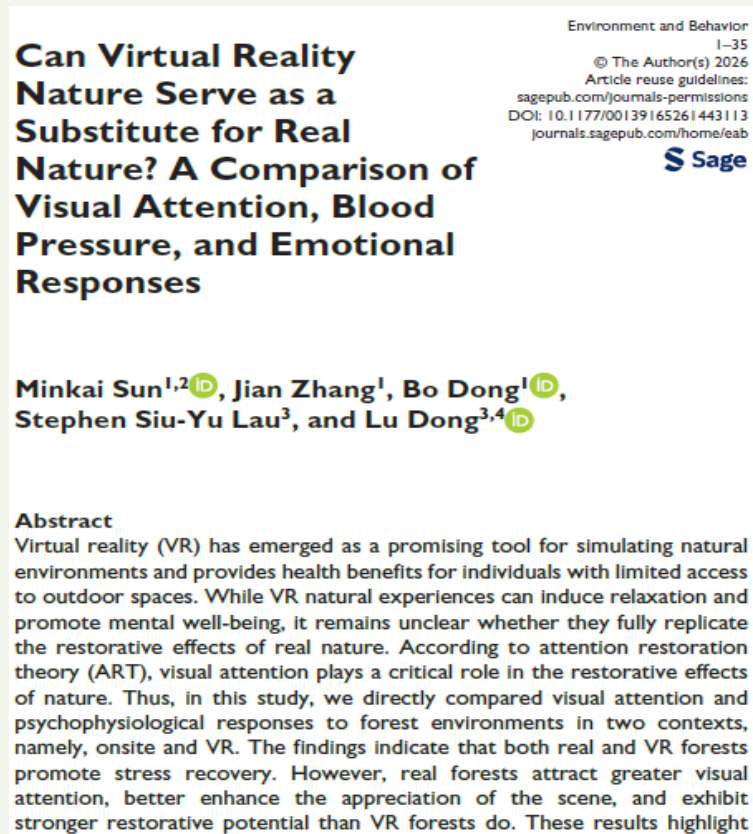
החוקרים זיהו כי רצון לשמור על הסביבה נובע הן ממניעי הימנעות כגון פחד מאובדן, הרס, מוות וסבל, והן ממניעי התקרבות הממוקדים בתועלת לאנושות ולמערכת האקולוגית.

על מנת להגביר את מעורבות התושבים בהגנה על הסביבה המחקר ממליץ להתאים את המסרים למגוון רחב יותר של מניעים ורגשות – כולל שימוש ביראת כבוד ויופי לצד פנייה למניעים אקו-צנטריים, ולא להסתמך רק על הפחדה או על תועלת אנושית צרה.

קישור למאמר

Can Virtual Reality Nature Serve as a Substitute for Real Nature? A Comparison of Visual Attention, Blood Pressure, and Emotional Responses // Environment and behavior

Written Minkai Sun, Jian Zhang, Bo Dong, Stephen Siu-Yu Lau and Lu Dong
2026

המחקר בדק האם חשיפה לטבע ב-VR (מציאות מדומה) משחזרת את מידת האפקט המשקם שיש לחשיפה פיזית לטבע. המחקר נועד לספק תובנות לתכנון סביבות טבעיות ב-VR לטובת אוכלוסיות בעלות נגישות מוגבלת לטבע (כמו קשישים או בעת סגרים). החוקרים עקבו אחר תנועות עיניים, מדדו לחץ דם והעבירו שאלוני רגשות לבדקים שצפו או ביער פיזי או ביער דרך מציאות מדומה.

החוקרים מצאו ששתי הסביבות הפחיתו מתח ועוררו רגשות חיוביים, אך החשיפה הפיזית הייתה יעילה יותר. על כן VR יכול לשמש כלי משלים לחשיפה לטבע לבעלי גישה מוגבלת לסביבה טבעית, אך אינו תחליף מלא. מאחר שהמחקר בחן סביבת יער ספציפית והיבטים מוגדרים, יש לראות בו מקרה בוחן נקודתי ולעקוב אחר מחקרי המשך בתחום.

קישור למאמר

טעימה מהמחקר שלנו

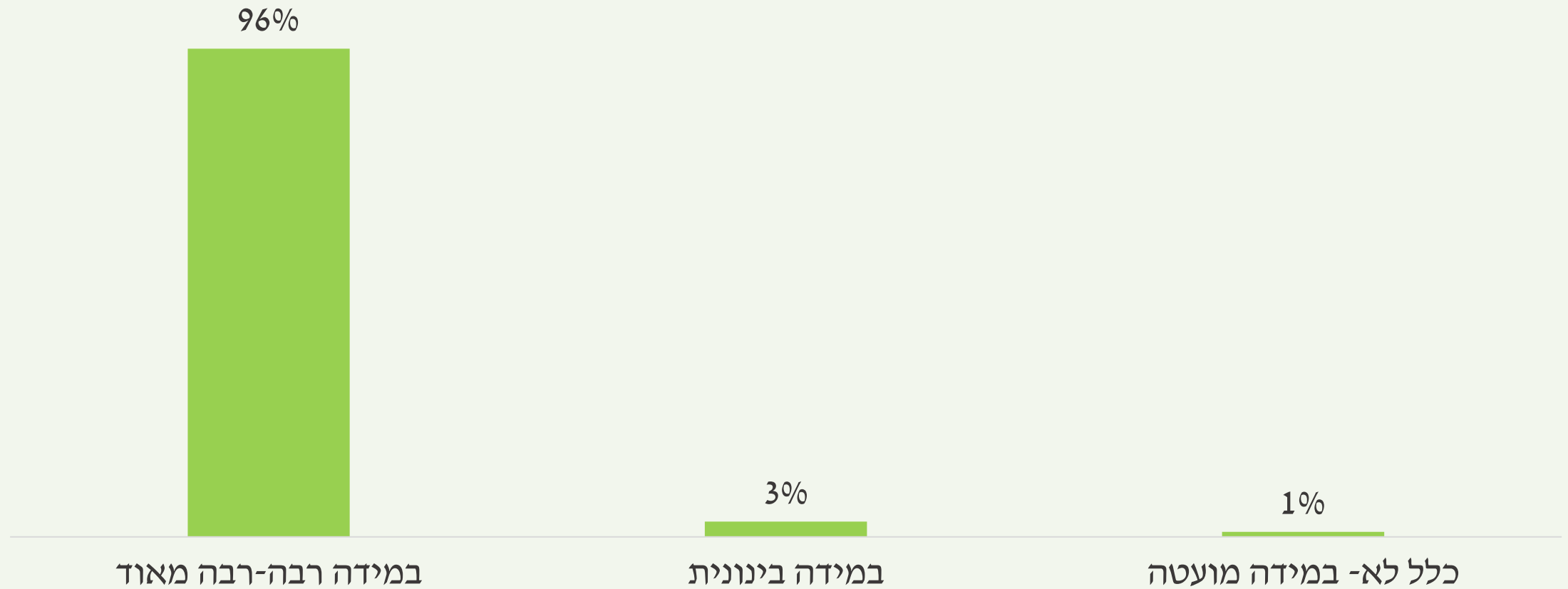
סקר מטיילים בנחל תבור

2023-2026

- בשנים האחרונות מועבר במהלך עונת הטיילות (העיקרית) בנחל תבור סקר מקוון בקרב ציבור המטיילים/ות. הסקר הופץ באמצעות קוד QR בסיום המסלול על ידי עובדים ועל ידי שילוט. שיטה זו מתאימה להפצה בשטחים פתוחים.
- מטרת הסקר הכללית היא להבין את צרכי המטיילים/ות ואת שביעות רצונם/ן. מטרות ספציפיות יותר הן הבנת דעת המטיילים/ות בנוגע ל: חנייה, שילוט, תחנות ההסברה ועירוב השימושים במסלול.
- לסקר התקבלו 1700 משובים בסך הכל לאורך השנים. מדי שנה אנחנו מעבירים ניתוח שנתי מפורט למרחב גליל תחתון ברשות הטבע והגנים כולל השוואות לשנים קודמות.

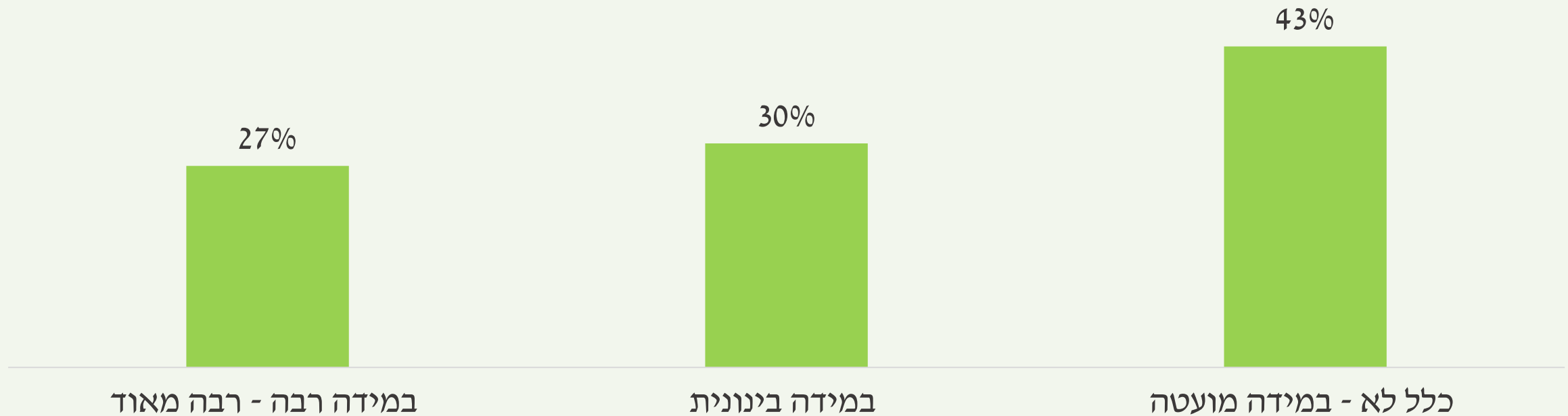
בשקפים הבאים מוצגות תוצאות רב שנתיות.

באיזו מידה נהנית מהטיול בנחל?

האם ובאיזו מידה הנוכחות של הרכבים בשביל הפריע לך?

סיכום והשוואה רב שנתית

שביעות רצון גבוהה ויציבה ללא שינוי רב בין השנים. הטיול מצליח לספק חוויה כללית טובה לכלל הקהלים, ללא קשר לגיל, מגדר או זמן נסיעה.

צוות האתר ותחנת ההסברה: שביעות רצון גבוהה מאוד לאורך כל השנים, בנוסף להערות מילוליות חיוביות רבות לאורך השנים על הצוות.

כלי רכב במסלול: ההפרעה של כלי הרכב במסלול תופסת מקום נרחב, אומנם יש ירידה בהפרעה ב-2026 משנים קודמות, אך ההפרדה בשבילים נחוצה לדעת המשיבים/ות.

תשתיות חסרות: מדי שנה עולה בקשה לשירותים, מקומות ישיבה ופחים. מרבית המטיילים מגיעים מנסיעה של למעלה משעה, עובדה המגדילה את הצורך.

לאורך השנים אחוז אלו שנוסעים נסיעה ארוכה מביתם עולה.

